

Institutul Național de Statistică
Direcția Județeană de Statistică Maramureș

Direcția Județeană de Statistică
Maramureș

Nr. 213 / 28.01.2025

PROTECȚIA AVERTIZORILOR DE INTEGRITATE
în cadrul
DIRECȚIEI JUDEȚENE DE STATISTICĂ MARAMUREȘ

AVERTIZAREA DE INTEGRITATE ÎN CADRUL DIRECȚIEI JUDEȚENE DE
STATISTICĂ MARAMUREȘ REPREZINTĂ SEMNALAREA UNOR FAPTE DE
ÎNCĂLCARE A LEGII DE CĂTRE PERSOANELE PREVĂZUTE DE LEGE, CA FIIND
ABATERI DISCIPLINARE, CONTRAVENTII SAU INFRACTIUNI.

Legea nr. 571/2004 reglementează unele măsuri privind protecția persoanelor care au reclamat ori au sesizat încălcări ale legii în cadrul instituțiilor publice, săvârșite de către persoane cu funcții de conducere sau de execuție din instituțiile publice și din celelalte unități bugetare prevăzute la art. 2 din lege.

Legea acoperă nevoia de dezvoltare a integrității publice într-un cadru profesionist prin cointerесarea personalului execuție/conducere în lupta contra corupției prin:

- ✓ încurajarea atitudinii civice și îndreptarea către respectarea legii precum și îngrădirea comportamentului personalizat în cadrul Direcției Județene de Statistică Maramureș;
- ✓ eficientizarea luptei împotriva corupției;
- ✓ creșterea integrității în cadrul instituției.

Un alt efect al legii este acela că obligația de a acționa, în baza prevederilor deontologice și disciplinare care cer funcționarului public să reacționeze la abuzurile pe care le observă, nu mai poate fi eludată pe baza temerilor de represalii. Sunt primii pași pentru sancționarea disciplinară a complicității și tăinuiri.

Integritatea publică presupune îndeplinirea cumulativă a trei condiții:

- a. incoruptibilitatea deciziei indiferent de beneficiarul acesteia;
- b. respectarea principiilor transparenței și al competitivității;
- c. bună administrare în sensul economicității, eficacității și eficienței.

Informațiile privitoare la fapte de corupție nu pot fi informații clasificate și deci ele pot constitui subiect al avertizării de integritate. Art. 33 din Legea nr. 182/2002, cu modificările și completările ulterioare, privind protecția informațiilor clasificate precizează un principiu important conform căruia nu pot fi clasificate ca secrete de serviciu acele informații destinate să asigure informarea cetățenilor asupra unor probleme de interes public sau personal, pentru favorizarea și acoperirea: eludării legii și obstrucționării justiției.

Cunoașterea H.G. nr.830/2022 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr.544/2001 privind liberul acces la informații de interes public, aprobate prin H.G. nr.123/2002 este esențială pentru asigurarea unui serviciu public transparent. Prin această lege este stabilit inclusiv că informațiile care favorizează sau ascund încălcarea legii de către o autoritate sau o instituție publică nu pot fi incluse în categoria informațiilor clasificate și constituie informații de interes public, respectiv că informațiile cu privire la datele personale ale cetățeanului pot deveni informații de interes public în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice (art.13 și art.14).

Cunoașterea acestor prevederi de către consilierul de etică și funcționarii publici/personalul contractual este și ea importantă pentru evitarea unor restrângeri nejustificate, la nivelul DJS MM, a dreptului persoanelor de a avea acces la informațiile de interes public, respectiv pentru evitarea instituirii în practică a unor interdicții care afectează drepturile pe care funcționarii publici/ personalul contractual și consilierii de etică le au prin lege – dreptul de a sesiza încălcări ale legii, de exemplu, sau dreptul general garantat persoanelor de liber acces la informațiile de interes public ori libertatea de exprimare.

SEMNALAREA UNOR FAPTE PREVĂZUTE DE LEGE ca fiind abateri disciplinare, contravenții, infracțiuni sau încălcări ale normelor interne constituie avertizare și privește:

- infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție, infracțiunile de fals și infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul;
- infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene;
- practici sau tratamente preferențiale ori discriminatorii în exercitarea atribuțiilor unor funcții din DJS Maramureș;
- încălcarea prevederilor privind incompatibilitățile și conflictele de interese;
- folosirea abuzivă a resurselor materiale sau umane;
- partizanatul politic în exercitarea prerogativelor postului, cu excepția persoanelor alese sau numite politic;
- încălcări ale legii în privința accesului la informații și a transparenței decizionale;
- încălcarea prevederilor legale privind achizițiile publice și finanțările nerambursabile;
- incompetența sau neglijența în serviciu;
- evaluări neobiective ale personalului în procesul de recrutare, selectare, promovare, retrogradare și eliberare din funcție;
- încălcări ale procedurilor administrative sau stabilirea unor proceduri interne cu nerespectarea legii;
- emiterea de acte administrative sau de altă natură care servesc interese de grup sau clientelare;
- administrarea defectuoasă sau frauduloasă a patrimoniului public și privat al DJS Maramureș;
- încălcarea altor dispoziții legale, care impun respectarea principiului bunei administrări și cel al ocrotirii interesului public.

ÎN CONSECINȚĂ, PRIN ABATERI ȘI NEREGULI SE ÎNȚELEGE:

- orice încălcare a prevederilor Codului Etic;
- orice încălcare a altor legi, norme sau reglementări aplicabile, coduri de practică sau declarații profesionale;

- abuz de putere;
- un pericol pentru sănătatea și siguranța muncii;
- alte cazuri grave de conduită socială necorespunzătoare;
- ascunderea oricărei neglijențe.

Potrivit prevederilor art.6 din Legea nr.571/2004, „Sesizarea privind încălcarea legii sau a normelor deontologice și profesionale, conform art. 4 lit. h), poate fi făcută, alternativ sau cumulativ:

- a) șefului ierarhic al persoanei care a încălcat prevederile legale potrivit art.5);
- b) conducătorului autorității publice, instituției publice sau al unității bugetare din care face parte persoana care a încălcat prevederile legale, potrivit art.5 sau în care se semnalează practica ilegală, chiar dacă nu se poate identifica exact făptuitorul;
- c) comisiilor de disciplină sau altor organisme similare din cadrul autorității publice, instituției publice sau al unității prevăzute la art.2, din care face parte persoana care a încălcat legea, conform art.5;
- d) organelor judiciare;
- e) organelor însărcinate cu constatarea și cercetarea conflictelor de interese și a incompatibilităților;
- f) comisiilor parlamentare;
- g) mass-media;
- h) organizațiilor profesionale, sindicale sau patronale;
- i) organizațiilor neguvernamentale.

PROTECȚIA AVERTIZORILOR ÎN INTERES PUBLIC

I. PRINCIPIILE CARE GUVERNEAZĂ PROTECȚIA AVERTIZORILOR ÎN INTERES PUBLIC:

- a) **PRINCIPIUL LEGALITĂȚII**, conform căruia DJS Maramureș are obligația de a respecta drepturile și libertățile cetățenilor, normele procedurale, libera concurență și tratamentul egal acordat beneficiarilor serviciilor publice, potrivit legii;
- b) **PRINCIPIUL SUPREMAȚIEI INTERESULUI PUBLIC**, conform căruia, în înțelesul prezentei legi, ordinea de drept, integritatea, imparțialitatea și eficiența DJS Maramureș, sunt ocrotite și promovate de lege;
- c) **PRINCIPIUL RESPONSABILITĂȚII**, conform căruia orice persoană care semnalează încălcări ale legii este datoră să susțină reclamația cu date sau indicii privind fapta săvârșită;
- d) **PRINCIPIUL NESANȚIONĂRII ABUZIVE**, conform căruia nu pot fi sancționate persoanele care reclamă ori sesizează încălcări ale legii, direct sau indirect, prin aplicarea unei sancțiuni inechitabile și mai severe pentru alte abateri disciplinare. În cazul avertizării în interes public, nu sunt aplicabile normele deontologice sau profesionale de natură să împiedice avertizarea în interes public când s-a făcut o sesizare, persoana convinsă fiind de realitatea stării de fapt sau că fapta constituie o încălcare a legii;

- e) PRINCIPIUL BUNEI ADMINISTRĂRI, conform căruia DJS Maramureș, este dator să își desfășoare activitatea în realizarea interesului general, cu un grad ridicat de profesionalism, în condiții de eficiență, eficacitate și economicitate a folosirii resurselor;
- f) PRINCIPIUL BUNEI CONDUITE, conform căruia este ocrotit și încurajat actul de avertizare în interes public cu privire la aspectele de integritate publică și bună administrare, cu scopul de a spori capacitatea administrativă și prestigiul DJS Maramureș;
- g) PRINCIPIUL ECHILIBRULUI, conform căruia nici o persoană nu se poate prevala de prevederile legii pentru a diminua sancțiunea administrativă sau disciplinară pentru o faptă a sa mai gravă;
- h) PRINCIPIUL BUNEI-CREDINȚE, conform căruia este ocrotită persoana încadrată în DJS Maramureș, care a făcut o sesizare, convinsă fiind de realitatea stării de fapt sau că fapta constituie o încălcare a legii.

II. PENTRU PROTECȚIA FUNCȚIONARILOR PUBLICI ȘI A PERSONALULUI CONTRACTUAL DIN CADRUL APARATULUI PROPRIU care semnalează încălcări ale legii, la nivelul instituției publice vor fi puse în aplicare următoarele măsuri:

- Orice persoană încadrată la DJS MM pe durată determinată/nedeterminată, poate sesiza orice fapte ce constituie abateri disciplinare, contravenții sau infracțiuni.
- Sesizarea va fi adresată, în funcție de opțiunea avertizorului, alternativ sau cumulativ, șefului ierarhic al persoanei care a încălcat prevederile legale, conducătorului instituției, comisiei de disciplină, organizației sindicale sau celorlalte instituții prevăzute la art.6 din Legea nr. 571/2004.

În fața comisiei de disciplină sau a altor organe similare, avertizorii în interes public vor beneficia de prezumția de bună-credință, în condițiile art.4 lit.h) din Legea nr. 571/2004, până la proba contrară. Astfel se va aplica principiul bunei-credințe, conform căruia este ocrotită persoana încadrată într-o instituție publică care a făcut o sesizare, convinsă fiind de realitatea stării de fapt sau că fapta constituie o încălcare a legii. În situația în care un avertizor depune cel puțin 3 sesizări care se dovedesc a fi nefondate, nu se mai aplică beneficiul bunei credințe, urmând a fi cercetată eventuala sa rea credință.

Personalul DJS Maramureș nu va putea fi sancționat sau prejudiciat în nici un fel pentru sesizarea cu bună-credință a comisiei de disciplină competente, în condițiile legii, cu privire la cazurile de încălcare a normelor de conduită. La cererea avertizorului cercetat disciplinar ca urmare a unui act de avertizare, comisiile de disciplină sau alte organisme similare din cadrul DJS Maramureș, au obligația de a invita presa și un reprezentant al sindicatului sau al asociației profesionale. Anunțul se face prin comunicat pe pagina de Internet a instituției publice, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înaintea ședinței, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate.

În situația sancționării disciplinare sau administrative a unui avertizor de integritate, art.9 din lege prevede următoarele măsuri de protecție a acestuia:

“(1) În litigiile de muncă sau în cele privitoare la raporturile de serviciu, instanța poate dispune anularea sancțiunii disciplinare sau administrative aplicate unui avertizor, dacă sancțiunea a fost aplicată ca urmare a unei avertizări în interes public, făcută cu bună-credință.

(2) Instanța verifică proporționalitatea sancțiunii aplicate avertizorului pentru o abatere disciplinară, prin compararea cu practica sancționării sau cu alte cazuri similare din cadrul aceleiași autorități publice, instituții publice sau unități bugetare, pentru a înlătura posibilitatea sancționării ulterioare și indirecte a actelor de avertizare în interes public, protejate prin prezenta lege.”

Împotriva avertizorului de integritate, persoana reclamată prin avertizarea de interes public nu va putea depune o sesizare la Comisia de disciplină din cadrul instituției timp de 6 luni de zile de la înregistrarea avertizării. Această măsură de protecție stabilită la nivelul instituției privește doar sancțiunile disciplinare ce se pot lua împotriva avertizorului de integritate.

În situația săvârșirii unor fapte a căror investigare este de competența Agenției Naționale de Integritate, organelor de cercetare penală etc, avertizorul de integritate nu se va putea bucura de beneficiul protecției de mai sus. În situația în care cel reclamat prin avertizarea în interes public este șef ierarhic, direct sau indirect, ori are atribuții de control, inspecție și evaluare a avertizorului, comisia de disciplină sau alt organism similar va asigura protecția avertizorului, ascunzându-i identitatea. Dacă din orice motiv, persoana care face sesizarea dorește să i se asigure confidențialitate cu privire la identitatea sa, persoana care primește sesizarea are obligația de a păstra confidențialitatea.

În acest sens, fișa postului membrilor Comisiei de disciplină va fi completată cu obligația păstrării confidențialității datelor și a secretului privind identitatea avertizorului de integritate.

- Potrivit art.8 din Legea nr.571/2004, în cazul avertizărilor în interes public, prevăzute la art.5 lit.a) și b), respectiv infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție, infracțiunile de fals și infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul și infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene, se vor aplica din oficiu prevederile art.12 alin.(2) lit.a) din Legea nr.682/2002 privind protecția martorilor, respectiv “protecția datelor de identitate a martorului protejat”.
- Legea nr.571/2004, în privința protecției avertizorilor în interes public, se completează cu dispozițiile Codului muncii.
- Legea nr.571/2004 are prioritate față de legislația muncii ca normă specială derogatorie de la regimul disciplinar.
- Potrivit art.1, alin.(1) din Legea nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, activitatea de verificare a conflictelor de interese și a incompatibilităților se efectuează de către Agenția Națională de Integritate și este supusă controlului judecătoresc.

ÎN CONSECINȚĂ

Este necesară o bună cunoaștere de către consilierul de etică a prevederilor Legii nr. 571/2004, în special sub aspectul protecției, care este asigurată, prin reglementarea precizată (dar chiar și prin practica judiciară), personalului din DJS Maramureș care semnalează încălcări

ale legii. Se impune ca funcționarii publici – consilieri de etică să asigure funcționarilor publici/personalului contractual consultanța necesară sesizării încălcărilor legii sau ale deontologiei profesionale la nivelul autorităților publice din care fac parte.

De reținut:

- Se impune ca funcționarii publici, personalul contractual și consilierii de etică să facă distincție între dispozițiile Legii nr.571/2004 și cele ale Codului penal referitoare la sesizarea unor infracțiuni.
- Astfel, potrivit art.263 din Codul penal, funcționarii publici au obligația „sesizării de îndată a procurorului sau a organului de urmărire penală” atunci când „iau cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinesc sarcinile”, neîndeplinirea acestei obligații legale constituind infracțiunea de „omisiune a sesizării organelor judiciare”.
- Spre deosebire de această obligație legală, stabilită strict „în legătură cu serviciul în cadrul căruia funcționarul public își îndeplinește sarcinile”, potrivit prevederilor Legii nr. 571/2004, persoanele încadrate în instituțiile și autoritățile publice au dreptul legal de a sesiza orice „fapte de încălcare a legii” (infracțiuni, dar și fapte de altă natură – abateri disciplinare și contravenții, conform art. 5 al Legii).
- Așadar, dacă prin legea penală este stabilită o obligație de sesizare a infracțiunilor, prin Legea protecției avertizorilor în interes public, persoanelor încadrate în instituțiile și autoritățile publice le este garantat dreptul de a sesiza orice fapte de încălcare a legii, inclusiv infracțiuni – altele, însă, decât cele „în legătură cu serviciul în cadrul cărora funcționarul public își îndeplinește sarcinile” (pentru care, repetăm, legea penală stabilește o obligație de sesizare).
- O altă distincție care se impune făcută este aceea că, în timp ce infracțiunile prevăzute de art. 263 din Codul penal trebuie sesizate „procurorului sau organului de urmărire penală”, infracțiunile la care se referă Legea nr.571/2004 (art.5, lit.a și b), pot fi sesizate atât „autorităților judiciare” cât și / sau („alternativ sau cumulativ” – conform art.6 al Legii) altor autorități (entități), cum ar fi: „șeful ierarhic al persoanei care a încălcat prevederile legale”, „conducătorul autorității publice din care face parte persoana carea încălcat prevederile legale”, „comisiile de disciplină”, „mass-media”, „organizațiile neguvernamentale” etc.
- În concluzie, „funcționarii publici/personalul contractual” au obligația de a sesiza procurorului sau organului de urmărire penală numai acele infracțiuni care au legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinesc sarcinile.

Dacă infracțiunea despre a cărei săvârșire a luat cunoștință funcționarul public/personalul contractual nu are legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile, omisiunea acestuia de a sesiza organele competente nu realizează elementul material al infracțiunii. Este necesar de asemenea ca funcționarul public/personalul contractual să fi luat la cunoștință de săvârșirea acelei infracțiuni în timpul exercitării funcției sale sau a îndatoririlor de serviciu.

Cu privire la noțiunea de „funcționar public”, în înțelesul legii penale (art.147 coroborat cu art. 145 din Codul penal), se impune precizat că aceasta desemnează nu numai „funcționarul public” în sensul restrâns al legii („persoana numită, în condițiile legii, într-o

funcție publică”), ci și persoanele angajate prin contract de muncă în instituțiile sau autoritățile publice, persoanele care ocupă o funcție de demnitate publică, magistrații, aleșii locali, etc.

Consilierul de etică este desemnat prin Decizia nr. 131/ 21.09.2022 -dna David Dana, consilier clasa I grad profesional superior în cadrul Compartimentului de cercetări statistice în întreprinderi și exploatații agricole din cadrul Direcției Județene de Statistică Maramureș.

Elaborat,
Consilier etică
David Dana